

**DOPAD PANDÉMIE COVID-19 NA LIEČBU
PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVA
NA II. PSYCHIATRICKEJ KLINIKE SZU
VO FNSP FDR BANSKÁ BYSTRICA**

Dňa 15. 10. 2021 bolo v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a s ňou súvisiacou reprofilizáciou lôžok II. Psychiatrickej kliniky SZU v rámci FNsP FDR Banská Bystrica okrem iného zatvorené aj Pracovisko liečby nelátkových závislostí. Uvedené pracovisko – vtedy ešte ako súčasť Psychiatrického oddelenia FNsP FDR Banská Bystrica – vzniklo v roku 1993 na základe tzv. „spoločenskej objednávky“ po uverejnení krátkeho článku v novinách jeho zakladateľom MUDr. Ludvikom Nábělkom, PhD. Od uvedenej doby poskytuje odbornú pomoc nielen závislým od hazardných hier, ale aj ich rodinám.

Liečba patologického hráčstva bola vypracovaná na základe rôznych literárnych prameňov a na základe čiastočne modifikovaných postupov používaných pri liečbe závislostí od alkoholu a iných návykových látok, s ktorými malo naše pracovisko bohaté skúsenosti. Hovoríme o režimovej liečbe, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj psychoterapeutické kluby, ktoré ako jediný článok režimovej liečby ostali u nás počas pandémie zachované. Zatvorením Pracoviska liečby nelátkových závislostí ich činnosť ustala len nakrátko. Vďaka moderným technológiám sme ich mohli rýchlo obnoviť a využívať viac ako pol roka, až do 1. 6. 2021, kedy mohlo byť pracovisko znovu otvorené.

R. LÓŠKOVÁ, V. ČEKELOVÁ / DOPAD PANDÉMIE COVID-19 NA LIEČBU PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVA NA II. PSYCHIATRICKEJ KLINIKE SZU VO FNŠP FDR BANSKÁ BYSTRICA

Terapeutický klub je miesto, kde sa vytvára a utvrdzuje pozitívne ponímanie abstinencie. Je neoddeliteľnou súčasťou doliečovania všetkých závislých. Preto sme boli radi, že existuje spôsob, ako v ňom pokračovať. Naše online kluby zabezpečoval po technickej stránke abstinujúci gambler, ktorý s časovou rezervou pred termínom samotného klubu rozposlal ostatným pacientom prístupové údaje mailom. Za vedenie klubu zodpovedal terapeut. Na našej klinike sme sa rozhodli pre aplikáciu Microsoft Teams, pretože táto platforma má pre skupinové videohovory viacero výhod. V prvom rade, počas pandémie sprístupnila svoje funkcie užívateľom bez väčších obmedzení a prakticky úplne zadarmo. Pripojenie prebieha nielen cez stiahnutú aplikáciu, ale aj cez webový prehliadač, čo znamená obrovskú úľavu pre ľudí, ktorí sú technicky menej zdatní. Rovnako je úplne jedno, či sa videohovor uskutočňuje cez počítač, notebook alebo smartphone. Jednoduché a intuitívne ovládanie vynikajúci dojem zo služby Microsoft Teams len umocňuje, lebo medzi hazardných hráčov patria ľudia zo všetkých sociálno-ekonomických skupín, vrátane seniorov. Vďaka takýmto možnostiam sme boli v kontakte s abstinencami, ktorí pracujú aj mimo územia Slovenskej republiky, dokonca aj s rodinou jedného abstinenta, ktorý trávil dovolenku v Dominikánskej republike.

Online kluby majú však aj svoje nevýhody. Významným špecifikom klubov, ktoré prebiehali na našom pracovisku, je možnosť stretávania sa dlhodobo či krátkodobo abstinujúcich hráčov s tými, ktorí sú v aktívnej liečbe, čo ale v danej situácii nebolo možné. Tí, ktorí sa na kluby pripájali, boli vďační, že mali takúto možnosť, ale túžili po kluboch, na ktoré boli zvyknutí. Hovorili, že tele-terapia je sterilná a málo autentická. Chýbala im počas nej „človečina, zoslabla sila kolektívu, nadšenie pre spoločnú vec, vedia o sebe menej, než pred rokom“. Videohovory vnímali ako úžasnú, ale len dočasnú možnosť komunikácie v rámci prekonávania určitého časového obdobia, pretože „nič im nenahradí osobnú komunikáciu a atmosféru oddelenia“, ktoré považujú za „miesto, kde by sa čas mal rovnať premýšľaniu a premýšľanie sa rovnať odpovediam. Tie odpovede by mali priniesť zmenu“. Hovorila o ňom aj ako o „majáku v búrke závislosti a hazardu, o klinike nádeje pre tých, ktorí si sami nevedia pomôcť“.

Je to problém, ktorý pri liečbe na diaľku musel logicky nastať. Aj napriek najlepším úmyslom, žiadna tele-technológia nedokáže nahradiť osobný kon-

R. LÓŠKOVÁ, V. ČEKELOVÁ / DOPAD PANDÉMIE COVID-19 NA LIEČBU PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVA NA II. PSYCHIATRICKEJ KLINIKE SZU VO FNŠP FDR BANSKÁ BYSTRICA

takt a ľudský rozmer, ktorý tvorí základný kameň celej liečby aj následnej abstinencie. Bol to jeden z mnohých dôvodov, prečo naši pacienti hromadne oslovili riaditeľstvo nemocnice s otázkou kedy – vzhľadom na zlepšujúcu sa epidemiologickú situáciu na Slovensku – plánuje oddelenie znovu otvoriť.

Napriek negatívam sme na našom pracovisku zachovanie terapeutických video klubov pre abstinujúcich gambleroz považovali za mimoriadne dôležité. Vďaka nim sme sa mohli „stretávať“ so svojimi pacientami a ich rodinnými príslušníkmi v dobe, keď osobné stretnutia neboli možné.

Na záver by sme chceli uviesť časť mailu, ktorý adresovali riaditeľstvu FNŠP FDR Banská Bystrica u nás odličením, abstinujúci „hráči“: „...Pre všetkých nás, abstinencov, je nesmierne dôležité, aby sme dodržiavali doliečovací proces, ktorý je jednou z najdôležitejších súčastí úspešnej dlhodobej/celoživotnej abstinencie. Bohužiaľ, tento proces nie je možný bez odbornej pomoci, kolektívu a klubov, ktoré sme všetci nachádzali práve na tomto oddelení. Rovnako poznáme množstvo ľudí, ktorí momentálne bojujú s neľátkovou závislosťou a čakajú, nielen oni, ale hlavne ich rodinní príslušníci, kedy sa otvoria dvere protihráčskeho oddelenia. Nielen čakatelia na základnú liečbu, ale aj my abstinenci už veľmi pociťujeme potrebu znova sa zaradiť do opakovacích liečebných procesov, klubov, terapií. Vieme, že situácia s pandemiou je náročná, ale veríme, že s otvorením oddelenia sa nebude dlho čakať. Pre viacerých ľudí, či už spomínaných abstinencov alebo čakateľov, môže mať každý jeden deň navyše bez odbornej pomoci fatálne následky nielen pre nás samotných, ale ako to často pri našej závislosti býva, tak aj fatálne finančné následky pre našich blízkych. Vieme, kto sme. Sme závislí ľudia. Vieme ale aj to, čo potrebujeme, aby sme mohli viesť plnohodnotný život v abstinencii. Potrebujeme mať protihráčske oddelenie vo vašej nemocnici otvorené čo najskôr...“

Mieru, do akej prispel uvedený mail k znovuotvoreniu Pracoviska liečby neľátkových závislostí nepoznáme, a nie je to ani dôležité. Dôležitá je skutočnosť, že nami vynaložená práca je opodstatnená a má zmysel, pomáhala a pomáha, a to nielen samotným pacientom, ale aj ich blízkym. Slovom jedného z abstinencov, „abstinencia nie je o tom ako nehrať, ale ako žiť“.

MUDr. Renáta Lóšková, Mgr. Vladimíra Čekelová